

Prekenverkstedet

Den Norske Israelsmisjon

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

Søndag før Pinse – 8. mai 2016

Prekentekest Joh 16, 12-15

Lesetekst I: 1 Kong 19,3b-13 1

Lesetekst II: Joh 5,6-12

Si, tale, veilede, gjøre kjent

V 12

I teksten er vi i en tid i Jesu liv hvor Jesus er opptatt av å lære disiplene hvordan han kan forberede dem på tiden når Han går bort og på tiden som skal komme. Det har han jo holdt på med i 2-3 år. Men han har mye mer å si dem. Det kan være mange grunner til at de ikke kan bære det nå. Det kan handle om at de ikke har forstått at han skal dø og ikke er i modus til å ta i mot. Det kan være temaer som er for tunge og vanskelige for dem enda. Kanskje handler det om forholdet mellom loven og evangeliet, mellom en jødisk trosforståelse i disiplenes samtid og Jesu evangeliske budskap? De er jo jøder og har holdt seg sammen med Jesus i en jødisk sammenheng. Selv om Jesus markerte avstand til fariseerne og de skriftlærde, ser vi jo senere at de ikke hadde forstått helt at alle kan bli frelst uten lovens krav. At evangeliet også gjelder hedningene og at misjonen skulle gå like til jorden ender, kan ligge i dette. Han hadde altså mer å si dem. Det samme fortsetter med andre ord i neste vers.

V 13

Her heter det at Ånden skal komme. Han skal veilede dem. Den Hellige Ånd skal altså både si det de ikke kunne bære mens Jesus levde, veilede dem og tale til dem. Men han skulle ikke tale ut fra seg selv. Han skal si det han hører og gjøre kjent det som skal komme. Si, tale, veilede, gjøre kjent - disse ord karakteriserer jo en lærer eller pedagog. Dersom ikke Jesus hadde gått bort hadde han ikke fått sonet synden. Her er det viktigste at vi heller ikke hadde fått Ånden som lærer og veileder. Ånden ble disiplenes lærer og kan dyktiggjøre disiplene i deres liv og tjeneste.

Da han kom på pinsedagen, erstattet han den forvirring vi møter hos disiplene og deres fortvilelse og tvil med den innsikt og klarhet vi f.eks møter i Peters taler i Apostelens gjerninger. Ånden møter vi gjennom deres forkynnelse, det apostlene skrev og som vi har i Det nye testamentet i dag. Jesus sier at den Hellige Ånd skal veilede disiplene til "hele sannheten".

For oss mennesker er ordet om korset en dårskap, leser vi i 1 Kor 1,18. Men dette ordet er også bærer av Den Hellige Ånd eller Guds kraft. Ånden åpenbarer det for oss også i vår tid gjennom Bibelens ord.

Ånden kalles sannhetens Ånd og han skal veilede til hele sannheten. Jesus er også sannheten Joh14,6. Han skal veilede dem til og gi dem hele Guds sannhet i og med at han skal si bare det han hører fra Gud. Sannheten er en sjelden beskrivelse av kristen tro og lære i vår tid. Det er så ekskluderende, vil noen hevde. Ånden kalles likevel sannhetens Ånd. I Bibelselskapets oversettelse av Johannesevangeliet på bokmål kommer ordet sannheten opp 21 ganger og sannhet 7 ganger. Det er krevende å hevde at vi som kirke og forkynnere forvalter sannheten, men slik er det.

V 14

Disiplene forsto jo ikke Jesus i alt. I utgangspunktet forstår heller ikke vi mennesker i dag Jesus. Det står ikke her, men det er jo Bibelens tale at vi har vendt Jesus ryggen, at vi er egoistiske, egenrådige og syndere. Ånden kan gjøre dette annerledes. Når Ånden skal herliggjøre Jesus, kan han få oss til å innse at vi er fortapt uten ham og så viser han oss Jesus ved å levendegjøre det glade budskapet om Jesus som døde for oss på korset og tok bort vår syndeskyld. Den Hellige Ånd

bringer oss evangeliet om Jesus. Noen vers før vår tekst i Joh. 16.8 sier Jesus: Og når Ånden kommer, skal han gå i rette med verden og vise den hva synd er, hva rettferdighet er, og hva dom er. Ånden kan ikke bare herliggjøre, men også dømme. Han tar av det som er Jesu budskap og forkynner det. Her kommer jo hele kirkens forkynnertjeneste inn. Ånden er ikke bare en svevende ånd som i Aladdins flaske. Ånden bruker kirker, menigheter og deres tjenester og nådegaver til å manifestere seg i dag.

V 15

Fordi både Jesus og Ånden har sin opprinnelse i Gud, skal de forkynne det samme og hele Guds råd, også det som skal komme. Også denne framtidforkynnelse skal stå i kontakt med Jesus slik at han kan herliggjøres. I Joh 14,26 hører vi at Faderen skal sende Ånden som skal minne om alt Jesus har sagt. Det er ingen motsigelse mellom de 3 sider i treenigheten

Noen mulige poenger til prekenen:

- Den Hellige Ånd kommer etter mitt skjønn fram i teksten som *læreren*. Flere sider ved Åndens lærergjerning kan tas fram:

Vi trenger DHÅ som lærer, Ånder kommer med vitnesbyrdet om Jesus, overbeviser og herliggjør Jesus og er sentral i opplæringen i det kristne liv og i den daglige helliggjørelse.

- Teksten gir gode muligheter for å tale om den treenige Gud, om enheten i treenigheten, om Faderens sendelse av Sønnen og Ånden og at Gud slik vil nå fram til sine skapninger menneskene, deg og meg.

- Jeg liker jo å bruke et lov og evangelium «skjema» Vi mennesker trenger Jesus fordi vi er syndere, tvilere, selvsentrerte og egoister. For å få del i Jesus trenger vi Den Hellige Ånd for å bli overbevist både til å høre og når vi hører. Gjennom åndens gjerning i forkynnelsen kommer troen til de som ikke står i mot.

- Den 3 trosartikkel om taler DHÅ som kirken, de helliges samfunn osv. Her gis det muligheter til å preke om menigheten som Åndens gjerning i dag, tjenestene, Åndens gaver mm. I preker om evangelietekstene må vi jo få inn stoff fra brevlitteraturen i NT.

Er det noe om Israelsmisjon i teksten?

Jesus er frelser også for jødene, og han er deres Messias. Sendelsen av Ånden og Åndens gjerning gjelder selvfølgelig også dem. Det blir kanskje likevel litt påklistret i dagens tekst, så jeg ville nok heller finne noe om troens jødiske røtter denne dagen. Det er viktig for oss i Israelsmisjonen å påpeke røttene og knytte tilbake til GT. Da kan det jo være aktuelt å si noe om at Ånden ikke bare er et nytestamentlig fenomen, selv om vi knytter Ånden til pinsedag og snakker om Kirkens fødselsdag på pinsedag, den dagen da Ånden falt på mange enkeltpersoner.

Allerede i 1 Mos 1 når Gud skapte Himmelen og jorden, svevde Guds ånd over vannene. Det står om Josef i samme bok kap 41 at han var fylt med Guds ånd. Profetene i GT, talte i Guds ånd, ble fylt med Guds ånd og Guds ånd kom over dem. Noen ganger heter det at ånden leder og fører. Det er en rekke åndelige mennesker i GT som er forbilder for oss i dag. Job bringer inn et annet perspektiv (34, 2): «Ånden fra Gud har laget meg, Den veldiges pust gir meg liv.»

Det er mange flere eksempler i GT. Gud i Faderen/Skaperens skikkelse, Messias som skal komme og i Ånden møter vi ham som var og er jødernes Gud. Som kristne står vi i denne tradisjonen. Troende jøder i GT trodde på den treenige Gud. De kjente Skaperen og Ånden og håpet på Messias som skriftene lærte dem om. Derfor det det vår oppgave også nå, når vi utfordrer jøder til å tro på Jesus (Yeshua), at de kommer tilbake til fedrenes tro på den samme Gud som vi møter i NT.

Torgeir Flateby

Teolog. Arbeider i Kristne friskolers forbund.

flateby@kff.no